

De voorzitter van de Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

7 november 2005

Ons kenmerk

PO/BB/2005/43823

Uw brief van

29 september 2005

Uw kenmerk

2050600530 en
2050600540

Onderwerp

Vragen van de leden Balemans, Hirsi Ali en
Weekers (VVD), en vragen van het lid Kraneveldt
(LPF)

Bijlage(n)

Hierbij stuur ik u, mede namens de minister van Justitie, de antwoorden op de vragen van de leden Balemans, Hirsi Ali en Weekers (allen VVD) en vragen van het lid Kraneveldt (LPF) van uw kamer over basisschool As Siddieq.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)

2050600530
PO/BB/05/43823

Vragen van het lid Kraneveldt (LPF) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over basisschool As Siddieq in Amsterdam. (Ingezonden 29 september 2005)

1

Hebt u kennisgenomen van de publicatie van het boek Haram, geschreven door Fenny Brinkman 1), waarin zij haar ervaringen als onderwijzeres op de basisschool As Siddieq te Amsterdam in de periode 1992-1998 beschrijft?

Antwoord:

Ja.

2

Wat vindt u van het relaas van mevrouw Brinkman? Ziet u aanleiding om actie te ondernemen tegen As Siddieq?

Antwoord:

Mevrouw Brinkman beschrijft haar ervaringen op basisschool As Siddieq tot 1998. De onderwijsinspectie neemt dergelijke signalen over mogelijk onwenselijke situaties altijd mee in haar reguliere bezoeken en/of verricht aanvullend onderzoek. De Inspectie van het Onderwijs heeft dat ook nadrukkelijk gesteld in het gesprek dat zij onlangs met mevrouw Brinkman naar aanleiding van haar boek heeft gevoerd. In het geval van de basisschool As Siddieq hield en houdt de inspectie intensief toezicht, als onderdeel waarvan in 1999, 2001, 2002, 2003 en 2004 onderzoeken op de school zijn uitgevoerd, waaronder intensieve onderzoeken naar integratie en sociale cohesie. Nog zeer onlangs (juni 2005) is de school intensief onderzocht via een vervroegd Periodiek Kwaliteitsonderzoek, ondermeer op de punten van sociale cohesie & basiswaarden en management & organisatie. Dit toezicht is vervroegd naar aanleiding van door de inspectie ontvangen signalen. Deze signalen betroffen de (werk)relatie tussen teamleden en de directie en/of het bestuur, ongewenste vermenging van directie- en bestuursstaken en verantwoordelijkheden, manipulatie van de toetsgegevens en leerlingresultaten en het ingaan tegen de basiswaarden van de Nederlandse samenleving. Het PKO-instrumentarium is daarom uitgebreid met de bestaande, genormeerde waarderingskaders voor Management en Organisatie (M&O) en voor Sociale cohesie/Basiswaarden. Het PKO is mede vervroegd gegeven het feit dat de inspectie nauw toeziet op de voortgang die ten aanzien van eerder geformuleerde aandachtspunten wordt bereikt. Deze punten hadden onder meer betrekking op de vermenging van bestuur en management en de overdracht van waarden en normen die het voor de leerling gemakkelijker maken te participeren in de multiculturele Nederlandse samenleving. Blijkens het onlangs uitgevoerde onderzoek werkt de school in voldoende mate aan verander- en verbeteractiviteiten op onderwijskundig terrein, ook ten aanzien van aandachtspunten die de inspectie in eerdere jaren op dit terrein formuleerde. De inspectie heeft geconstateerd dat de leerresultaten op de school op het niveau liggen dat verwacht mag worden, hoewel er nogal wat groepen zijn die achterblijven in de resultaten. Voorts wordt geconstateerd dat er sprake is van een zorgelijke situatie binnen het lerarenteam en tussen het lerarenteam en directie en bestuur van de school. Verder is het nog steeds zo dat twee bestuursleden zitting hebben in het managementteam van de school. Deze onduidelijke scheiding van taken is een voorbeeld van bestuurlijke kwetsbaarheid, zoals al aangegeven in het inspectierapport Islamitische scholen nader onderzocht (2003). De inspectie heeft de school hier bij herhaling op gewezen. Een belangrijke constatering is ten slotte dat impulsen om een omslag te bewerkstelligen in activiteiten die de school zou ondernemen om de condities voor integratie in de Nederlandse samenleving te bevorderen, zijn uitgebleven. Ten aanzien van dit punt herhaalt de inspectie in het laatste onderzoek (juni 2005) dan ook haar conclusies uit 2002 en 2003, en wijst nogmaals op het belang van een initiatiefrijke opstelling. De inspectie heeft mij deze zorgelijke resultaten per ommegaande gemeld en vervolgens heb ik de volgende stappen gezet. Een eerste gesprek met het schoolbestuur van basisschool As Siddieq heeft plaatsgevonden op 11 oktober 2005. In dat gesprek is gesteld dat de functievermenging van de twee bestuursleden die ook onderdeel uitmaken van het managementteam van de school een onwenselijke situatie is. Het schoolbestuur is erop gewezen dat een wetswijziging waarin een scheiding van bestuur

en toezicht verplicht wordt in voorbereiding is en dat de functievermenging in strijd is met de code goed bestuur die door de ISBO is opgesteld en die door alle leden is onderschreven. OCW heeft aangegeven dat deze functievermenging voor 1 januari 2006 moet zijn opgeheven. Het schoolbestuur heeft in het gesprek aangegeven dat de werkzaamheden van de bestuursleden op de school binnenkort beëindigd zullen worden.

Daarnaast is in dit gesprek gesteld dat, mede met het oog op het wetsvoorstel van de leden Hamer, Dijsselbloem en Kraneveldt om de verplichting voor scholen om bij te dragen aan de integratie van leerlingen in de Nederlandse Samenleving in de Wet op het primair onderwijs op te nemen, van de school een actieve rol verwacht wordt ten aanzien van integratie en sociale cohesie. De activiteiten van de school zijn in het licht van genoemd wetsvoorstel, gegeven de laatste bevindingen van de inspectie, onvoldoende. Na inwerkingtreding van het genoemde wetsvoorstel, dat op korte termijn een feit zal zijn, zal de inspectie op de naleving toezien (zie tevens mijn antwoord op vraag 3). Bij niet of onvoldoende naleving kunnen (door deze wetswijziging) en zullen sancties in de bekostigings sfeer getroffen worden. Deze mogelijkheid bestaat tot op heden nog niet.

Ik heb tevens de koepelorganisatie van de islamitische basisscholen (ISBO) gevraagd de As Siddieq school te wijzen op de Code goed bestuur die door ISBO als eerste is ondertekend.

Sinds maart is het Meldpunt discriminatie en extremisme geopend. De vertrouwensinspecteur (onafhankelijke externe) kan adequate begeleiding bieden en evt. adviseren over het doen van aangifte. Eenzelfde taak bestaat al voor seksueel misbruik, seksuele intimidatie en fysiek en psychisch geweld. Alle betrokkenen in het onderwijs - leraren, leerlingen en ouders - kunnen bij het Meldpunt terecht. De taakuitbreiding van de vertrouwensinspecteur wordt geregeld via wijziging van de WOT. Dit wetsvoorstel wordt op korte termijn ingediend bij de Raad van State. De vertrouwensinspecteur gaat zorgvuldig om met de persoonsgegevens die hij verkrijgt (neemt de WBP in acht).

3

Deelt u de mening dat As Siddieq voldoende aandacht besteedt aan de Nederlandse normen en waarden in het licht van de recente uitspraken van mevrouw Brinkman, met name haar bewering dat de Inspectie niets heeft gedaan met haar bevindingen? Wat is er sindsdien gebeurd? Hoe scherp controleert de inspectie?

Antwoord

Uit het toezicht van de inspectie blijkt, zoals ook recent (juni 2005) nog werd vastgesteld, dat de school niet in strijd handelt met basiswaarden van de democratische rechtsstaat. Het boek van mevrouw Brinkman illustreert wel, dat sprake is van uiteenlopende waardensystemen. De inspectie heeft bij herhaling geconstateerd dat de school weinig initiatiefrijke is ten aanzien van de realisering van condities die de integratie van leerlingen in de samenleving kunnen bevorderen (zie mijn antwoord op de voorgaande vraag).

Bezien in het licht van het wetsvoorstel over bevordering van integratie en actief burgerschap, dat in de Eerste Kamer in behandeling is, constateer ik dat basisschool As Siddieq onvoldoende aandacht besteedt aan activiteiten en condities die integratie in de Nederlandse samenleving bevorderen. De Inspectie heeft basisschool As Siddieq hierop al in 2002 en 2003 aangesproken. Uit het Periodiek Kwaliteitsonderzoek van juni 2005 blijkt dat de school op dit punt geen vorderingen heeft gemaakt. Ik heb op 11 oktober 2005 een bestuurlijk gesprek gevoerd met het bestuur van de school. Het schoolbestuur is hierbij gewezen op de wettelijke verplichting tot bevordering van integratie en actief burgerschap, die in werking treedt zodra de Eerste Kamer het initiatief wetsvoorstel van de leden Hamer, Dijsselbloem en Kraneveldt heeft aangenomen. Het schoolbestuur is ook gewezen op mijn mogelijkheden om een bekostigings sanctie te treffen bij overtreding van de Wet op het primair onderwijs.

De inspectie heeft een toezichtskader ontwikkeld voor integratie, actief burgerschap en sociale cohesie. Dit kader geeft uitwerking aan genoemd wetsvoorstel, en schenkt aandacht aan onder meer strijdigheid met basiswaarden van de democratische rechtsstaat en aan de openheid naar de samenleving en de diversiteit die daarin aanwezig is. De inspectie zal na inwerkingtreding van deze bepaling gericht toezien op naleving daarvan door scholen. In situaties die daarom vragen kunnen onaangekondigde onderzoeken, zonodig bij herhaling uitgevoerd en diepgaand opgezet, onderdeel zijn van dat toezicht.

Bij de As Siddieq school zal de inspectie in het licht van de naderende inwerkingtreding van het wetsvoorstel de school via voortzetting van het huidige, nadrukkelijke, toezicht blijven wijzen op de

verplichting om per 1 januari 2006 actief invulling te geven aan de opdracht integratie en burgerschap te bevorderen, via stimulering van beleid van de school gericht op realisering van de wettelijke bepaling, zowel als via (onaangekondigd) toezicht op de feitelijke realisering daarvan. Na inwerkingtreding van het wetsvoorstel zal de inspectie de situatie opnieuw beoordelen en zonodig actie nemen. Ik zal zonodig op basis van het inspectietoezicht overgaan tot bekostigings sancties. Zoals in het voorgaande besloten ligt, zal de inspectie het toezicht op scholen in vergelijkbare omstandigheden op vergelijkbare wijze invullen. Zonodig zullen daarbij alle vormen van onderzoek, inclusief incidenteel onderzoek en onaangekondigde bezoeken, worden ingezet. Voor het overige inspectietoezicht verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 2.

4

Zijn de verbeterpunten die de Onderwijsinspectie heeft geformuleerd, door As Siddieq ook daadwerkelijk waargemaakt? Op welke wijze ziet de Inspectie hierop toe?

Antwoord

Zie antwoord op vraag 2 en 3.

5

Hoe reageert u op de uitspraak van mevrouw Brinkman, dat zij nog regelmatig collega's van As Siddieq tegenkomt, die haar vertellen dat er sinds 1998 vrijwel niets veranderd is? Ziet u hierin aanleiding om deze en eventueel andere islamitische scholen wederom onder verscherpt toezicht te stellen?

Antwoord

Voor het toezicht op basisschool As Siddieq verwijs ik u naar de antwoorden op vraag 2 en 3. Verder ben ik het met mevrouw Brinkman eens dat er geen aanleiding is het toezicht op alle islamitische basisscholen te verscherpen. Ik verwijs hiervoor ook naar het rapport van de inspectie 'Islamitische scholen nader onderzocht' (2003).

6

Waar ligt voor u de grens voor wat betreft het in stand houden van maatregelen en praktijken die evident in strijd zijn met westerse normen en waarden en met de doelstellingen van het integratiebeleid van dit kabinet? Wat vindt u echt niet acceptabel? Wanneer neemt u maatregelen, eventueel in de sfeer van sancties?

Antwoord

Het wetsvoorstel over actief burgerschap geeft mij de instrumenten om scholen aan te spreken als zij de condities om te werken aan integratie in de Nederlandse samenleving niet vervullen. Als dit wetsvoorstel in werking is getreden geeft de Wet op het primair onderwijs mij de mogelijkheden om bij niet naleving van de wet de bekostiging op te schorten of in te houden.

1) Elsevier, 24 september jl., p. 36, Tv-uitzending Barend en Van Dorp, Talpa, 21 september jl.

2) Aangangs-Handelingen nr. 703H, vergaderjaar 2004-2005

3) zie noot 1

4) zie noot 1

2050600540
PO/BB/05/43823

Vragen van de leden Balemans, Hirsi Ali en Weekers (allen VVD) aan de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Justitie over basisschool As Siddieq in Amsterdam. (Ingezonden 29 september 2005)

1

Heeft de Onderwijsinspectie na oplevering van het inspectierapport van oktober 2003 nogmaals de basisschool As Siddieq te Amsterdam bezocht? Zo niet, staat dit binnen nu en twee maanden te gebeuren?

Antwoord

De inspectie heeft basisschool As Siddieq na 2003 nog bezocht in juni 2004 en in juni 2005. Zie ook mijn antwoord op vraag 2 en 3 van het lid Kraneveldt.

De inspectie zet het toezicht en de intensiteit daarvan zoals in de afgelopen periode ingezet, ook in de komende periode voort. Aandachtspunten daarbij zijn: opbrengsten, teamfunctioneren, het zorgsysteem, management en organisatie (met inbegrip van bestuurlijke vermenging) en sociale cohesie/basiswaarden, inclusief het beleid rond de voorziene wettelijke bepaling rond integratie en burgerschap.

De inspectie zal na inwerkingtreding van deze bepaling gericht toezien op naleving daarvan door scholen. In situaties die daarom vragen kunnen onaangekondigde onderzoeken, zonodig bij herhaling uitgevoerd en diepgaand opgezet, onderdeel zijn van dat toezicht.

Bij de As Siddieq school zal de inspectie in het licht van de naderende inwerkingtreding van het wetsvoorstel de school via voortzetting van het huidige, nadrukkelijke, toezicht blijven wijzen op de verplichting om per 1 januari 2006 actief invulling te geven aan de opdracht integratie en burgerschap te bevorderen, via stimulering van beleid van de school gericht op realisering van de wettelijke bepaling, zowel als via (onaangekondigd) toezicht op de feitelijke realisering daarvan. Na inwerkingtreding van het wetsvoorstel zal de inspectie de situatie opnieuw beoordelen en zonodig actie nemen. Ik zal zonodig op basis van het inspectietoezicht overgaan tot bekostigings sancties. Zie ook mijn antwoord op vraag 3 van het lid Kraneveldt.

2

Hoe beoordeelt de minister van Justitie de in Haram beschreven praktijk in het licht van de bestrijding van radicalisering van gematigde moslims in ons land?

Antwoord

De in Haram beschreven praktijk heeft al eerder geleid tot de nodige aandacht van overheidsinstanties voor basisschool As Siddieq (Tweede Kamer, 2003-2004, Aanhangsel Handelingen 703H). Hoewel geconcludeerd is dat de school handelt binnen de huidige wettelijke vereisten, acht ik de beschreven situatie niet gewenst. Hoewel het onderwijs van de school blijkens onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs niet strijdig is met basiswaarden van de democratische rechtsstaat, constateert de inspectie tevens dat de school weinig initiatiefrijk is ten aanzien van bevordering van basiswaarden en integratie in de Nederlandse samenleving. Het onvoldoende aandacht geven aan activiteiten en condities die integratie in de Nederlandse samenleving bevorderen, kan op latere leeftijd leiden tot minder binding met de Nederlandse samenleving. Hierdoor ontstaat een risico dat leerlingen later mogelijk ontvankelijker zullen zijn voor radicaliseringsinvloeden. Ook vanuit deze optiek is blijvende aandacht van de onderwijsinspectie, maar ook van de gemeente, voor de situatie op de school van groot belang. Voor wat betreft het toezicht van de Inspectie van het Onderwijs zal actieve bevordering van basiswaarden (zoals vrijheid van meningsuiting, gelijkwaardigheid, begrip, het afwijzen van onverdraagzaamheid en discriminatie) welke onderdeel is van het toezichtkader van de onderwijsinspectie op dit punt, daarbij een van de aangrijpingspunten zijn.

3

Bent u bereid een onderzoek naar de praktijk op de As Siddieq school in te stellen?

Antwoord

Zie mijn antwoord op vraag 1 en mijn antwoord op vraag 2 en 3 van het lid Kraneveldt.